

Obsah

Úvodem k Dějinám českých zemí /15

I. Územní vývoj a proměny krajiny

Eva Semotanová

I.1 Formování geografického jádra českého státu /23

I.2 Země Koruny české /26

I.3 Československo a středoevropský prostor /28

I.4 Česká republika v srdci Evropy /31

I.5 Proměny krajiny /32

I.6 Krajina českých zemí v neolitu. Raně středověké kolonizační procesy /32

I.7 Velké proměny krajiny raného novověku /34

I.8 Krajina v proudu industrializace, urbanizace a rozmachu dopravy /37

I.9 Krajina na střetu s moderní společností /39

II. Pravěk a počátky slovanského osídlení (do 8. století)

Dušan Třeštík

II.1 Význam neolitické revoluce /45

II.2 Keltové v českých zemích /46

II.3 Stěhování národů /47

III. Velká Morava a počátky státního života (9.–10. století)

Dušan Třeštík

III.1 Počátky Velké Moravy /53

III.2 Velká Morava mezi Byzancí a franskou říší /55

III.3 Politické sjednocení Čech /59

III.4 Krize kolem roku 1000 a její překonání /61

IV. Český stát za přemyslovských knížat a králů

(od počátku 11. století do 1306)

Dušan Třeštík (IV.1) – Josef Žemlička (IV.2–4)

IV.1 Upevnění českého státu v době knížecí /67

IV.2 Královské tituly a jejich historický význam /75

IV.3 České země v době „velké“ kolonizace /77

IV.4 „Říše“ Přemysla Otakara II. a Václava II. /83

V. Rozmach českého státu za Lucemburků (1306–1419)

Miloslav Polívka

V.1 Evropský rozměr české politiky /93

V.2 Společnost a kultura lucemburské doby /103

V.3 Před revolucí /109

VI. Husitská revoluce (1419–1471)

František Šmahel

VI.1 Počátky reformního hnutí /117

VI.2 Husitské války v letech 1420–1434 /121

VI.3 Období polipanské restaurace a interregna (1434–1452) /126

VI.4 Království „dvojího lidu“ /128

VII. České země za vlády Jagellonců (1471–1526)

Jaroslav Boubín

VII.1 Česko-uherská personální unie /135

VII.2 Stavy a společnost doby jagellonské /137

VII.3 Před branami evropské reformace /140

VII.4 Vzdělanost a kultura doby jagellonské /142

VIII. Český stavovský stát v habsburské monarchii (1526–1620)

Jaroslav Pánek

VIII.1 Začlenění českého státu do středoevropské monarchie /149

VIII.2 Země krále a stavů /152

VIII.3 Společnost a kultura ve století před třicetiletou válkou /158

VIII.4 Vyhoření konfliktu a české stavovské povstání 1618–1620 /169

IX. Barokní absolutismus (1620–1740)

Jiří Mikulec

IX.1 Státoprávní a společenské proměny za třicetileté války /181

IX.2 Poválečná konsolidace a rekonstrukce českých zemí /186

IX.3 Český stát jako integrální součást habsburské monarchie /190

IX.4 Barokní kultura a společnost českých zemí /195

X. Osvícenský absolutismus a zrod moderního státu (1740–1792)

Martina Ondo Grečenková

X.1 Cesta k centralizovanému státu /205

X.2 Reformy osvícenského absolutismu /210

X.3 České osvícenství a počátky občanské společnosti /215

XI. Zrození moderního českého národa (1792–1848)

Jan Hájek – Milan Hlaváčka

XI.1 Na prahu nové epochy českých dějin /221

XI.2 Obecné rysy vývoje /222

XI.3 České země v rámci habsburské monarchie /223

XI.4 Počátky industrializace českých zemí /225

XI.5 Vznik a vývoj českého národního hnutí /230
XI.6 Duchovní pozadí doby. Česká a moravská obrozenecká kultura /235

XII. Češi za revoluce a neoabsolutismu (1848–1860)

Milan Hlaváčka

XII.1 Jaro národů v habsburské monarchii a jeho vyústění /245
XII.2 Zrod české politické reprezentace /249
XII.3 Dvojí tvář neoabsolutismu /251
XII.4 Hospodářská politika neoabsolutismu /253

XIII. Dotvoření české národní společnosti v období liberalismu a nacionnalismu (1860–1914)

Pavel Cibulka – Jan Hájek – Martin Kučera

XIII.1 Obnovení ústavního života a státoprávní boje /261
XIII.2 Češi a Němci – zlostření národnostního zápasu /266
XIII.3 Hospodářský vzestup českých zemí /273
XIII.4 Kultura v českých zemích druhé poloviny 19. století a počátku 20. století /278

XIV. České země v letech první světové války (1914–1918)

Josef Harna

XIV.1 Reakce na vypuknutí války /299
XIV.2 Zahraniční akce /302
XIV.3 Situace doma uprostřed války /303
XIV.4. Rovnováha sil /305
XIV.5 Agonie habsburské říše a československý odboj /306

XV. První Československá republika (1918–1938)

Josef Harna

XV.1 Budování státu /313
XV.2 Na cestě k prosperitě /318
XV.3 Kulturní život v podmírkách demokracie /322
XV.4 Odraz velké hospodářské krize v sociální a politické sféře /327
XV.5 Demokracie v ohrožení /331

XVI. Československo v pomnichovském období a v letech druhé světové války (1938–1945)

Jan Gebhart

XVI.1 Důsledky mnichovského diktátu na odtrženém území /343
XVI.2 Druhá republika /346
XVI.3 Protektorát Čechy a Morava /348
XVI.4 Protinacistická rezistence doma a v zahraničí /349
XVI.5 Česká kultura v letech války /354
XVI.6 Závěrečná etapa války a obnova Československa /355

XVII. Československo mezi dvěma totalitami (1945–1948)	
<i>Jiří Kocian</i>	
XVII.1. Poválečné proměny /365	
XVII.2. Život v poválečném Československu /375	
XVII.3. Boj za zachování československé demokracie /379	
XVIII. Nastolení komunistického režimu v Československu a jeho první krize (1948–1958)	
<i>Jiří Pernes</i>	
XVIII.1. Mocenský převrat v únoru 1948 /387	
XVIII.2. Zásadní změny politického a hospodářského charakteru státu /392	
XVIII.3. První krize komunistického režimu a její překonání /400	
XIX. Komunistické Československo na cestě od upevňování totality k liberalizaci režimu (1959–1967)	
<i>Jiří Pernes</i>	
XIX.1. Upevňování totalitního režimu koncem 50. let /409	
XIX.2. Pokusy o hospodářskou reformu a liberalizace režimu v polovině 60. let /413	
XX. Poločas rozpadu: velká krize komunistického režimu (1967–1971)	
<i>Oldřich Tůma</i>	
XX.1. Pražské jaro /421	
XX.2. Srpnová intervence a její následky /432	
XX.3. Obnovení pořádku /437	
XXI. Druhá stabilizace komunistického režimu a cesta k pádu (1972–1989)	
<i>Oldřich Tůma</i>	
XXI.1. Normalizační režim /443	
XXI.2. Protirežimní opozice nového typu /448	
XXI.3. Degenerace a kolaps /451	
XXII. Návrat Československa k demokracii (1989–1992)	
<i>Jiří Suk</i>	
XXII.1. Sametová revoluce /457	
XXII.2. Politika v přechodném období (leden–červen 1990) /459	
XXII.3. Parlamentní volby 1990, pokus o přijetí nových ústav a vyřešení základních problémů přechodu k demokracii (červen 1990–červen 1992) /463	
XXII.4. Parlamentní volby 1992, nové rozdělení moci a zánik České a Slovenské Federativní Republiky (červenec–prosinec 1992) /473	
Jmenný rejstřík /479	